

ÅRSMELDING

2001

Senter for husdyrforsøk

**Senter for husdyrforsøk
NLH/NVH
Senter for husdyrforsøk (SHF)**

Årsmelding 2001

INNLEDNING

Mål for Senter for husdyrforsk*:

Yte forskningstjenester av høy faglig og etisk standard.

Bidra til undervisning og opplæring av høy faglig og etisk kvalitet.

Forvalte SHFs ressurser på en målretta faglig god og rasjonell måte.

* Vedtatt i Høgskolestyret i 1992, sak 105/92.

SHF er et samarbeidstiltak mellom NLH og NVH, og skal betjene begge høgskolene.

1. ORGANISASJON

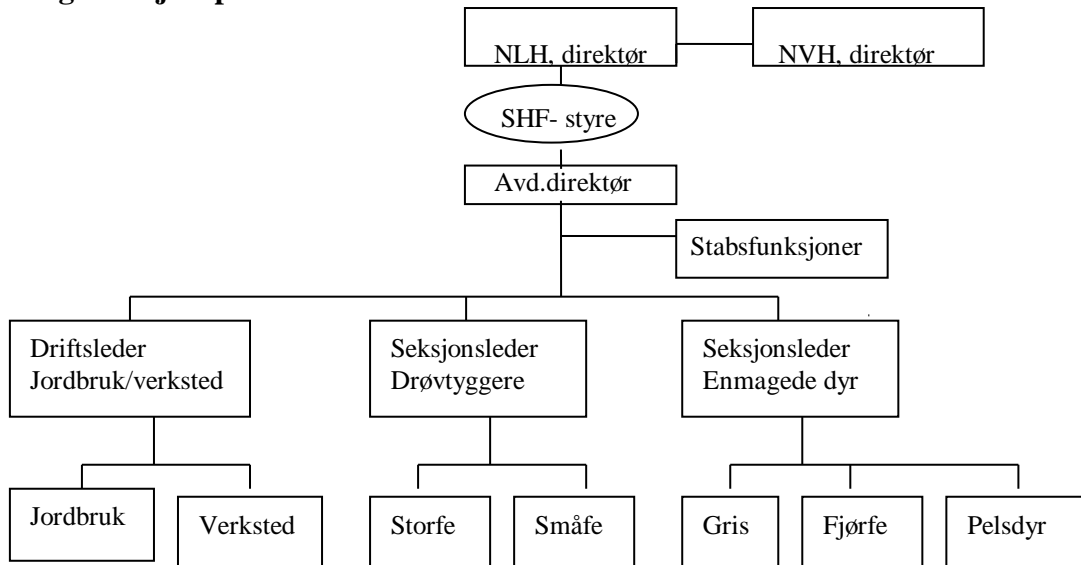
Styre for Senter for husdyrforsk:

Leder:	Avd.leder Lars Bævre (Tine Norske meierier)	IT-sjef Per Ødegård
Nestleder:	Professor Egil Simensen (NVH)	Professor Øystein Andresen
Medlemmer:	Professor Knut Egil Bøe (ITF)	Forsker Ole H. Baadshaug
	Professor Odd M. Harstad (IHF)	F.amanuensis Ulrik T. Brenøe
	Konsulent Arnljot Mehl (SHF)	Led. forsk.tekn. I. A. Kjøllmoen

Varamedlemmer:

Sekretær: Avd.dir. Trygve Skjevdal

Organisasjonsplan for SHF:

Ledergruppe: Avd.direktør Trygve Skjevdal, driftsleder Erling Tveit til 30.10.01, konsulent Arnljot Mehl, 1.konsulent Mona Gjerstad Holtet og konsulent Liss Østli.

Arbeidsledere: Jordbruk: Thore Randem, Verksted: Kåre Mørk, Storfe: Thor Arne Steien, Småfe: Inger Anne Kjølmoen, Gris: Arnljot Mehl, Fjørfe: Oddvar Sandås og Pelsdyr: Arve H.Halstvedt.

Verneombud: Trygve Wetlesen med Marianne Bratberg Skarra som vararepresentant for pelsdyr, fjørfe, gris, geit og småfeseksjonene. Håkon Røed med Svend Pung som vararepresentant for storfe og jordbruksseksjonene.

2. PERSONALE

Stillinger

Senteret har nå 26,5 faste stillinger (hjemler) over Budsjett I og 9 ”prosjekt faststillinger”:

1	Avdelingsdirektør
1	Driftsleder
3	Konsulent
6	Ledende forskningstekniker
1	Driftstekniker
21,5	Forskningstekniker
1	Driftsoperatør
1	Fagarbeider

Stillingene som seksjonsleder for drøvtyggere og driftslederstillingen har vært besatt 80% av året. En av de ansatte fødselspermisjon og det er tilsatt vikar, mens en har hatt ½ års permisjon uten lønn og det har vært tilsatt vikarer. Kravet til praksis for blivende veterinærstudenter opphører i 2002, slik at denne ordningen opphørte i juli dette året. Til erstatning for deres arbeidsinnsats har senteret fått utlyse og tilsatt 3 forskningsteknikere i ”prosjekt faststillinger”. I tillegg til dette kommer: praktikanter, helgeavløsere og sommerhjelper i jordbruket (for det meste studenter), som utfører totalt ca 7 årsverk. Samlet antall årsverk ved senteret har vært om lag 40.

Personale

Navn	Stilling	Tilsatt	Merknad
Aasen, Camilla	Forskn.tekniker	01.09.01	
Altern, Lisbeth Holm	Forskn.tekniker	03.01.00	Fødselsp. fra
03.12.01 Blæsterdalen, Jo Einar	Forskningstekniker	13.08.01	
Eri, Arne	Forskn.tekniker	06.08.79	
Eriksen, Maria Vibeke	Forskn.tekniker	01.09.01	Vikar
Gropen, Håkon	Forskn.tekniker	01.08.67	50 %
Halstvedt, Arve H.	Led. forskn.tekniker	00.06.71	
Hauger, Knut	Forskn.tekniker	00.04.89	
Heringstad, Jo	Forskn.tekniker	13.08.01	
Holtet, Mona Gjerstad	Førstekonsulent	01.03.01	80%
Johansen, Jon Åge	Røkter	11.09.86	
Karlsen, Øyvind	Forskn.tekniker	17.10.88	
Kjølmoen, Inger Anne	Led. forskn.tekniker	25.10.88	
Klouman, Agnes	Forskn.tekniker	00.00.83	
Lebesbye, Ragnar T.	Forskn.tekniker	01.10.99	
Lerberg, Olav	Konsulent	01.02.89	50%
Lesteberg, Thor	Driftsoperatør	01.01.95	

Lyshaug, Gjermund	Forskn.tekniker	01.09.01	
Mehl, Arnljot	Konsulent	01.08.77	
Moen, Sigbjørn	Forskn.tekniker	01.06.98	
Mørk, Kåre	Driftstekniker	01.08.91	
Nielsen, Karianne Åse	Røkter	01.01.01	
Opsahl, Cathrine Agersborg	Forskn.tekniker	01.02.00	
Pung, Svend Anton	Forskn.tekniker	01.04.97	
Randem, Thore	Led. forskn.tekniker	01.04.93	60 % AFP
Rokkones, Nils	Forskn.tekniker	01.10.69	
Rykhus, Knut Egil	Forskn.tekniker	01.07.99	
Røed, Håkon	Forskn.tekniker	28.06.99	
Sandås, Oddvar	Sen. forskn.tekniker	00.07.62	
Skarra, Marianne Bratberg	Forskn.tekniker	00.11.87	
Skjevdal, Trygve	Avd.direktør	01.07.94	
Skreddernes, Birger	Forskn.tekniker	01.09.97	Sluttet 19.08.01
Stadaas, Målfrid	Forskn.tekniker	00.06.99	Permisjon fra 06.08.01
Steien, Thor Arne	Led. forskn.tekniker	06.11.95	
Sørensen, Einar	Fagarbeider	15.04.78	
Tveit, Bjarne Mørland	Forskn.tekniker	18.10.01	Vikar
Tveit, Erling	Driftsleder	01.01.88	Sluttet 31.10.01
Vennatrø, Bjørn	Forskn.tekniker	24.01.00	Sluttet 30.06.01
Vinæs, Hans Olav	Førstefullmektig	02.04.90	Sluttet 30.11.01
Westre, Asbjørn	Forskn.tekniker	17.01.72	
Wetlesen, Trygve	Forskn.tekniker	00.00.91	
Østli, Liss	Konsulent	14.01.80	

Med unntak av to røktere som får midler fra det offentlige er samtlige betalt over SHF budsjett og inntjening fra forsøksvirksomheten.

Praktikanter

Senter for husdyrforsøk har årlig tatt opp 10-12 praktikanter, som hver har får et halvt års praksis. Praksisen har gitt grunnlag for opptak til NVH. Praktikantene alternerer mellom husdyravdelingene.

I 2001 hadde vi disse praktikantene og lærlinger:

Trine Ramsli Fosser	Fram til 28.02
Tone Lygren	Fram til 04.06
Kjersti Løvnes Vedum	08.01 – 07.07
Astrid-Marie Holm	22.01 – 21.07
Kristine Hansen	01.02 – 31.07
Stine Maria Bråtesveen	10.07 – 09.01.02
Tor Erik Holøs	Verkstedlærling (Reform 94) fram til 01.08.01
John Olav Borgebund	Verkstedlærling (Reform 94) fra 04.12.01

Personalets deltakelse i høgskolens styrende og rådgivende organer

Kjøllmoen, Inger Anne
Varamedlem til styret ved SHF

Mehl, Arnljot

Medlem av styret for Senter for husdyrforsøk
Styremedlem i NTL

Skjevdal, Trygve

Medlem av Høgskolerådet
Sekretær for styret ved Senter for husdyrforsøk
Medlem i styret for Mina og Samson Berges forskningsfond
Medlem i Alliansen NLH-NVH, undergruppe for forsøksanlegg og utstyr
Medlem i NLHs Infrastrukturgruppe

Tveit, Erling

Medlem i styringsgruppe for Grønn Stat NLH

Personalets deltakelse i nemnder, råd m.v. utenfor NLH

Karlsen, Øyvind

Styremedlem i NTL

Lerberg, Olav

NLHs representant i Utvalg for Ambulatorisk Klinikk, NVHs virksomhet

Moen, Sigbjørn

Styremedlem STAFO Landbruk

Randem, Thore

NLHs representant i Prosjektgruppe for Årungen
Leder for Kjøttutvalget i Fellesslakteriet

Skjevdal, Trygve

Leder for Norsk genressursutvalg for husdyr
Medlem av Norsk genressursråd for husdyr, kulturplanter og skogstrær
Leder for Arbeidskommisjon for sau og geit i Den Norske Komite for EAAP

Personalets studiereiser, deltakelse i kurs og seminarer

Altern, Lisbeth Holm

Excel grunnkurs – trinn II 26. februar, 1. 2. mars
Word kurs 5. 8. 9. mars
”Gris 2001” 11. og 12. august

Blæsterdalen, Jo Einar

Fagmøte om kvalitetskalv FS Sarpsborg, 12. november
Utferd til Tveten/Garsrud Samdrift, VMS, Trøgstad, 13. november
Kurs i egenregistrering til husdyrkontrollen, Oslo, 11. desember

Bråtesveen, Stine

Fagmøte om kvalitetskalv FS Sarpsborg, 12. november
Utferd til Tveten/Garsrud Samdrift, VMS, Trøgstad, 13. november

Gropen, Håkon

Fruktbarhet, føring, og økonomi, Geno Hamar, 13.-15. mars
Utferd til Tveten/Garsrud Samdrift, VMS, Trøgstad, 13. november

Halstvedt, Arve

Datakurs Word 5. 8. 9. mars
Media kurs NPA, Eidsvoll, 28. september
Møte om ny dyrevernlov, NVH, 8. november

Hauger, Knut

Dyreteknikerkurs – Norsk dyreteknikerforening - Bergen 9.-11. februar

Excel grunnkurs 12. 15. 16. februar
 Inseminering teoridel, Hvam, 8. februar
 Word kurs 5.8. 9. mars
 Fagmøte "Hva skjer i fjørfamiljøet", 22. mars
 Fagdag "Nye bursystem og luftanlegg", 28. august
 Holtet, Mona Gjerstad
 Prosjektledelse, 22.23. mai, 13.14. september
 Hospitering Foulum, 29. september – 5. oktober
 Datakortet, høsten 2001
 Karlsen, Øyvind
 Årsmøte i STN-laget – 16. –18. mars
 Fagmøte om kvalitetskalv, FS, Sarpsborg, 12. november
 Utferd til Tveten/Garsrud Samdrift VMS, Trøgstad, 13. november
 Kurs i egenregistrering til husdyrkontrollen, Oslo, 11. desember
 Kjøllmoen, Inger Anne
 Excel grunnkurs – trinn II 26. februar, 1. 2. mars
 Word kurs 5. 8. 9. mars
 Klouman, Agnes
 Excel grunnkurs – trinn II 26. februar, 1. 2. mars
 Word kurs 5. 8. 9. mars
 Lebesbye, Ragnar
 Excel grunnkurs – trinn I og II, 12. 15. 16. 26. februar 1. 2. mars
 Word kurs 5. 8 9. mars
 Lesteberg, Thor
 Word kurs, 5. 8. 9. mars
 Lyshaug, Gjermund
 Fruktharhet, fôring og økonomi, Geno Hamar, 13.-15. mars
 Bedre bygg for storfe, Geno Hangar, 20.-22. mars
 Fagmøte om kvalitetskalv FS, Sarpsborg, 12. november
 Utferd til Tveten/Garsrud Samdrift, VMS Trøgstad, 13. november
 Kurs i egenregistrering til husdyrkontrollen, Oslo, 11. desember
 Mehl, Arnljot
 St. Antonius feiring – Grisens dag, 17. januar
 Kurs i smågrisproduksjon, Hellerud, 30. 31. januar og 1. februar
 Driftsledelse "Bruk av dataverktøy i problemløsning, Hellerud, 6.7.8. februar
 Norsk Dyreteknikerforening, Bergen, 9. – 11. februar
 Datakurs Word og Excel – 26. februar, 1. 2. 3. 5. 8. 9. mars
 Norsvinskolen, Hamar, 16.-18. oktober
 Prosjektledelse, 22.-23. mai, 13.-14. september
 Moen, Sigbjørn
 Word kurs, 5. 8. 9. mars
 Kurs på Norsvin – Eierinseminasjon, februar
 Hospitering Foulum, 29. september – 5. oktober
 Fagmøte kvalitetskalv, FS Sarpsborg, 12. november
 Utferd til Tveten/Garsrud Samdrift, VMS Trøgstad, 13. november
 Kurs i egenregistrering til husdyrkontrollen, Oslo, 11. desember
 Mørk, Kåre
 Word kurs, 5. 8. 9. mars
 Pung, Svend

Hospitering NLH, grunnkurs økologisk jordbruk, vårsemestret 2001
 Deltakelse i diverse forsøksringmøter
 Grunnkurs HMS for verneombud, 5.8.13.16.28. februar

Randem, Cathrine Agersborg
 “Bedre bygg for storfe”, Geno Hamar, 20. – 22. mars
 Kurs i forsøksdyrlære, høsten 2001
 Utferd til Tveten/Garsrud Samdrift, VMS, Trøgstad, 13. november
 Kurs i egenregistrering til husdyrkontrollen, 11. desember

Randem, Thore
 Word kurs, 5.8.9. mars

Rykhus, Knut Egil
 Word kurs, 5.8.9. mars

Røed, Håkon
 Grunnkurs HMS for verneombud, 5.8.13.16.28. februar
 Fruktbarhet, fôring og økonomi, Geno Hamar, 13.15. mars
 Fagmøte om kvalitetskalv, FS Sarpsborg, 12. november
 Utferd til Tveten/Garsrud Samdrift, VMS, Trøgstad, 13. november
 Kurs i egenregistrering til husdyrkontrollen, Oslo, 11. desember

Sandås, Oddvar
 Excel grunnkurs, 12.15.16. februar
 Inseminering, teoridel, Hvam, 8. februar
 Fagmøte ”Hva skjer i fjørfamiljøet”, 22. mars
 Fagdag ”Nye bursystem og luftanlegg”, Prior, 28. august

Skarra, Marianne Bratberg
 Grunnkurs HMS for verneombud, 13.16. februar, 7. desember
 Inseminering teoridel, Hvam, 8. februar
 Word kurs, 5.8.9. mars
 Fagmøte ”Hva skjer i fjørfamiljøet”, 22. mars
 Datakurs Word – Excel grunnkurs, 8.9.15.16. august
 Fagdag “Nye bursystem og luftanlegg, Prior, 28. august
 Hospitering Foulum, 29. september – 5. oktober

Skjevvald, Trygve
 EAAP – husdyrkongress, Budapest 26.-29. august
 Møte om ny dyrevernlov, NVH, 8. november

Skreddernes, Birger
 Excel trinn II, 26. februar 1.2. mars
 Landbrukets særlover, vårsemesteret 2001, 3 vekter

Stadaas, Målfrid
 Farmbesøk, Treungen 22. 23. januar
 Ped. Kurs 23. – 28. april + 26. – 30. november
 Excel grunnkurs – trinn II, 26. februar, 1. 2. mars
 Hospitering på Foulum, 29. september – 5. oktober
 Media kurs NPA, Eidsvoll 28. september

Steien, Thor Arne
 Fruktbarhet, fôring og økonomi, Geno Hamar, 13.-15. mars
 Fagmøte om kvalitetskalv FS Sarpsborg, 12. november
 Kurs i egenregistrering til husdyrkontrollen, Oslo, 11. desember

Tveit, Erling
 Prosjektledelse, 22.23. mai, 13.14. september

Westre Asbjørn

Excel grunnkurs, 12.15.16. februar

Wetlesen, Trygve

Farmbesøk, Treungen, 22.23. januar

Insemineringskurs for rev, Heggedal, 5. – 21. februar

Excel trinn II, 26. februar, 1.2.3. mars

Word kurs 5. 8. 9. mars

Hospitering Foulum, 29. september – 5. oktober

Østli Liss

Excel trinn II, 26. februar, 1.2.3. mars

Sekføs høstkonferanse ”Vi vil, men får vi det til”, 24. september

Aasen Camilla

Norsvinskolen – Smågrisproduksjon, 20.-22. november

Fagtur til Mjøsområdet for 17 ansatte 18. – 19. august.

3. UNDERVISNING

Studentundervisning: SHFs dyr er i 2001 blitt brukt av Ambulatorisk klinikk, NVH, i den praktiske opplæring av studenter. Forøvrig blir også dyrene brukt en del i studentundervisningen både fra NLH og NVH. For NVH gjelder det undervisning i reproduksjon, drektighetsundersøkelse og avhorning, en del søyer ble også brukt ved øvelse i keisersnittoperasjoner. Disse operasjonene gjennomføres ved SHF. Totalt har NVH gjennomført ca 650 undervisningstimer i tilknytning til senteret i 2001.

I vårsemesteret ble det med bistand fra det tekniske personale i husdyravdelingene gjennomført kurs HF110 ”Innføring i husdyrforsøksarbeid”. Senteret blir også utnyttet i enkelte kurs ved Institutt for tekniske fag.

Videregående skole: Det sjuende grunnkurset i naturbruk ved ÅS videregående skole ble avsluttet våren 2001, de har sin praksis ved NLH. Et nytt grunnkurs startet opp høsten 2001. VK1 har også brukt NLH som praksissted.

Praksissted for blivende veterinærer: Seks blivende veterinærstudenter har fått sin 6-måneders obligatoriske praksis ved SHF i 2001.

Forskning knyttet til undervisning: I størrelsesorden 40% av de fakturerte kostnadene for forskningsoppdrag ved senteret har i 2001 vært knyttet opp mot hovedoppgaver og doktorgradsarbeider.

Etterutdanning: Sidet trønderfe og norlandsfe -laget, Årsmøte 17.- 18. mars. Norsk kjøttfeavlslag, Kurs for måling av intramuskulært fett på slakteokser, 11.-13. september. Norsk sau og geitavlslag, Sauklipping og Ullbehandling 17.-19. september. Fagsenteret for kjøtt, Kurs for kjøttklassifiseringsaspiranter, 5. november.

4. FORSKNING

Samlet for hele senteret har forsøksaktiviteten vært rekordstor dette året. Veterinærmiljøenes bruk av senteret er doblet i forhold til tidligere og utgjør opp mot 20% av total aktivitet. Det er også gjennomført noen forsøk direkte mot eksterne brukere, for det meste på fjørfe og gris. I det alt vesentlige er det instituttene som skaffer forskningsoppdragene, mens senteret påtar seg gjennomføringen av forskningsoppdragene for det enkelte institutt.

For pelsdyr har det vært tilnærmet maksimal utnyttelse. Gris og storfe har også hatt god kapasitetsutnyttelse. Det har ikke vært nødvendig å ta opp igjen aktiviteten i Øvre grisehus, vi har greid å gjennomføre oppdragene i Nedre grisehus. For sau har dyrene vært med i avlsforsøk, men det ville vært mulig med ernæringsforsøk med de samme dyrene om vinteren. Aktiviteten på geit har vært varierende med alle dyr i forsøk i sommerhalvåret, men liten aktivitet ellers i året. På slutten av året er besetningen blitt med i Frisk geit-prosjektet og det vil sikre en grunnaktivitet framover. Kyllinghuset har vært godt utnyttet og det er også gjennomført flere forsøk i Øvre hønehus. I Nedre hønehus har det ikke vært forsøksaktivitet dette året.

Det er i løpet av året levert dyr både til NVH og NLH for forskning og undervisningsformål, og vi holder dyr for stoffskifteavdeligene ved IHF. Noe ku- og geitemjølke leveres til Inst. for næringsmiddelfag for ulike utprøvinger. Det er også bygd opp en stoffskifteenhet for hest hvor senteret er med i den daglige drifta av enheten.

Gjennomførte forsøk:

Storfe:

- Konvensjonell og økologisk mjølkeproduksjon (ØKKON). 20 kyr og 8 ungdyr i økologisk produksjon og 48 kyr i konvensjonell drift. (Prosjektleder U.T. Brenøe, IHF).
- Kjøttkvalitet på halvblods NRF-Charolais og Blonde d' Aquitaine, 30-40 dyr + 10 NRF okser. (Prosjektleder J. Berg, IHF).
- Utprøving av ulike typer antibiotika til mjølkekyr. (Prosjektleder S. Ødegaard, NVH).
- Sikkerhetstest av ringormvaksine. (Prosjektleder A.M. Brattberg, VI).
- Velferdsindikatorer i storfeholdet. (Prosjektleder B. O. Braastad, IHF).
- Sugebehov hos kalver. (Prosjektleder K. E. Bøe, ITF).
- Ny avhorningsmetode for kalv. (Prosjektleder K. E. Bøe, ITF og N. Fjerdingby, NVH).
- «Avlsforsøk» med vedlikehold av 3 ulike linjer av NRF, og oppbygging av en ny "Frisklinje". (Støttet av GENO).

Sau:

- Utvikling av kjøttlinje med bakgrunn i Texedyr. (Prosjektleder O. Vangen, IHF).
- Innlegging av embryo fra New Zealand. (Prosjektleder W. Farstad, NVH).
- Toksisk testing av saponiner. (Prosjektleder K. Hove, IHF og A. Flåøyen, NVH).

Geit:

- Mjølkeavdrått hos norsk mjølkegeit og kasjmirkryssingsgeiter. Dyrene var plassert på: Meløya, Sikkilsdalen, Hovedøya og Oscarsborg. (Prosjektleder L. O. Eik, IHF).
- Estimering av planteval på grunnlag av gjødselprøver. (Prosjektleder L. O. Eik, IHF).
- Oppbygging av Kasjmir-forsøksdyrbesetning. (Prosjektleder L. O. Eik, IHF).
- Immunisering av geiter. 7 dyr. (Prosjektleder K. Hove, IHF).
- Immunisering av 3 geiter. (Prosjektleder K. Berg, Inst. for medisinsk genetikk, UiO).
- Oppfølging av sanering for CAE-virus og over til Friskgeit-prosjektet. (Prosjektleder L. O. Eik, IHF og N. Leine, Friskgeit-prosjektet).

- Avlsforsøk» med oppbygging av to ulike seminbukke-linjer. (Støttet av Nsg).

Gris:

- Osteochondrose hos gris. (Prosjektleder D. Austbø, IHF).
- Spedgristap. (Prosjektleder K. E. Bøe, ITF).
- Etehatighet hos drektige purker. (Prosjektleder K. E. Bøe, ITF).
- Kraftfôrblandinger til slaktegris. (Prosjektleder N. P. Kjos, IHF).
- Tolleransestudie med smågris. (Prosjektleder N. P. Kjos, IHF).
- Formiat til smågris. (Prosjektleder M. Øverland, Norsk Hydro ASA).
- Immunstimulering av gris. (Prosjektleder H. J. Larsen, NVH).

Fjørfe:

- Kråsaktivitet og fôrverdi av hvetedielt til slaktekylling. (Prosjektleder B. Svihus, IHF).
- Koksiostatika til slaktekylling. (Prosjektleder D. H. Edvardsen, IHF)
- Fett i hønefôr. (Prosjektleder H. Langstrand, FK-fôrutvikling).
- Vaksineforsøk på kyllinger. (Prosjektleder M. Kaldhusdal, VI).
- Bioprotein til slaktekyllinger. (Prosjektleder B. Svihus, IHF).
- Helt korn til slaktekylling. (Prosjektleder B. Svihus, IHF).
- Kraftforblandinger til høner. (Prosjektleder H. Langstrand, FK-fôrutvikling).
- Kråsutvikling hos slaktekylling. (Prosjektleder B. Svihus, IHF).
- Ulikt underlag for slaktekylling. (Prosjektleder B. Svihus, IHF).
- Protein til slaktekylling. (Prosjektleder H. Langstrand, FK-fôrutvikling).
- Morfologisk asymmetri og sosial atferd hos kylling. (Prosjektleder M. Bakken, IHF).

Pelsdyr:

- Vannforbruk hos mink. (Prosjektleder M. Bakken, IHF).
- Karbohydratfôr til mink. (Prosjektleder A. Skrede, IHF).
- Karakterisering av gener som påvirker pelsfarge og kvalitet. (Prosjektleder D. I. Våge, IHF).
- Sosiale preferanser og atferdsbehov. (Prosjektleder M. Bakken, IHF).
- Bioprotein til mink. (Prosjektleder A. Skrede og Ø. Ahlstrøm, IHF).
- Slaktebiprodukter til pelsdyr. (Prosjektleder Ø. Ahlstrøm, IHF).

Hest:

- Behandlet korn til fistulerte hester. (Prosjektleder D. Austbø, IHF)

Jordbruksseksjonen har i 2001 vært sterkt inne med oppfølging, vektregistreringer og transport av fôr i tilknytning til ØKKON-prosjektet. Tilnærmet 500 daa var forsøksjord i tilknytning til dette prosjektet, og derav 263 daa godkjent for økologisk produksjon og i tillegg er ytterligere 45 daa under omlegging til økologisk. For øvrig dyrkes alt grovfôr til alle dyr ved senteret.

5. OVERSIKT OVER DYR OG PRODUKSJON

Antall dyr som er ført opp under SHFs ansvar den 31. desember, er satt opp nedenfor:

		Totalt	2000
<u>2001</u>			
Hester:	Stoffskiftehester 4, ridehester 3	5	7
Storfe:	Mjølkekyr 140, ungdyr over 12 mndr. 119, ungdyr u/ 12 mndr. 104	388	363
Sauer:	Vinterfôra søyer og lam for avl 208, andre sauer, værere og lam 61	206	269
Geiter:	Mjølkegeiter + ammegeiter 74, bukker og ungdyr over 6 mndr. 48	106	122

Griser:	Avlspurker 36, råne 1, ungpurker 12, slaktegriser 164, smågriser 88	356	301
Fjørfe:	Høner 258, kalkuner 6, kyllinger slaktet 4310	5913	4574
Pelsdyr	Minktisper 190, revetisper 123	262	313

Storfebesetningen er delt i en Økologisk besetning og en «restbesetning». På grunn av ØKKON-prosjektet, sidet trønderfe og nordlandsfe-besetningen (16 mjølkekyr), forsøket med halvblods kjøttedyr og på grunn av meget store grovfôravlinger, har vi fortsatt et høyt storfetall. En del dyr både av storfe og geit er avlsmessige kontrollinjer hvor det ikke skjer noe utvalg.

Helserestriksjoner

På grunn av problemer med munn og klovsjuka i mange europeiske land, ble det lagt ekstra restriksjoner på besøk i husdyravdelingene i store deler av året. Og besøksreglene ved senteret måtte oppdateres og håndheves strengt. I juni ble det også påvist reveskabb på to dyr i pelsdyrgården. Dette medførte ½ års karantenetid for farmen.

Tall fra den offisielle husdyrkontrollen:

Produksjonstall for storfe og geit:

	<u>Årsdyr</u>		<u>Mjølkk, kg</u>		<u>Protein-%</u>		<u>Fett-%</u>		<u>Laktose-%</u>	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Storfebesetningen	129,2	127,2	6251	6354	3,19	3,22	4,10	4,28		
Økobesetningen	18,9	18,9	4375	5226	3,00	3,14	3,84	4,16		
Geitebesetningen	87,6	86,4	458	533*	2,92	2,81	3,80	3,43	4,17	4,32

* Korrigert for 9 reine kasjmirgeiter som ikke ble mjølket.

Tørrstoffinnholdet i mjølka for ½-blods Kasjmirgeiter var ca 1,5% høyere enn for de ”norske” geitene.

Totalt er det levert 822.336 (831.032 i 2000) liter kumjølkk og 28.741 (30.887 i 2000) liter geitemjølkk. Samlet kvote for henholdsvis ku- og geitemjølkk var 814.285 og 30.900 liter. I 2001 hadde vi 11 sidet trønderfe og nordlandsfe (STN) som mjølket et helt år. Tallene for disse er inkludert i Storfebesetningen. Gjennomsnittlig mjølkkemengde for STN-dyrene var 4900 kg, mens tilsvarende de to foregående årene var henholdsvis 4036 og 3241 kg.

Bruk av kraftfôr til mjølkekyrne og geitene:

	<u>Storfebesetningen</u>		<u>Økobesetningen</u>		<u>Geitebesetningen</u>	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
FEm kraftfôr per årsku/årsgeit	1685	1785	301	674	168	208
FEm kraftfôr per 100 kg mjølkk	27	28	7	13	42	51

Samtlige geiter gikk med kjea fram til fjellsending samtidig som de ble mjølket en eller to ganger om dagen. 35 geiter gikk med kje, som ammegeiter, til slutten av august. 9 kasjmirgeiter er også regnet med i årsgeitetallet uten at de har blitt mjølket.

Produksjonstall for sauebesetningen:

	<u>2000</u>		<u>2001</u>	
	<u>Voksne</u>	<u>Gimrer</u>	<u>Voksne</u>	<u>Gimrer</u>
Antall dyr, totalt	124	41	139	30
Fødde lam per dyr som kunne vært drektig	1,48	1,24	1,61	1,17
Lam om høsten per dyr	1,17	0,98	1,19	0,90
Avdrått ved 145 dagers alder, kg per dyr	45,8	41,8	48,9	37,4
Tilvekst fra fødsel til vårveging, g per dag	363	326	358	328
Tilvekst fra vårveging til høstvekt, g per dag	227	239	225	218

Også 2001 har vært et spesielt år som har hatt vesentlig betydning for produksjonsresultatene i sauekontrollen. Vi hadde embryoinnlegging som forårsaket neon ekstra tomme søyer, og i geitebesetningen ble det konstatert toxoplasmose som muligens har virket inn i sauebesetningen, i alt var det 21 søyer som var tomme. I løpet av våren/sommeren ble også 44 lam tatt til Norges veterinærhøgskole til tre ulike forsøk, og disse er heller ikke registrert med høstvekt.

Produksjonstall for svinebesetningen:

	<u>Nedre grisehus</u>	
	<u>2000</u>	<u>2001</u>
Antall årspurker	41	45
Antall avvente kull	85	102
Levende fødte smågriser per kull	11,6	12,4
Dødfødte smågriser per kull	1,4	1,6
Avvente smågriser per kull	9,7	10,4
Kull per årspurke	2,17	2,19
Avvente smågriser per årspurke	21,8	22,9

Produksjonsresultatene er de beste senteret har hatt. I samband med omstilling/innsparinger ved NLH har det ikke vært aktivitet på Øvre grisehus dette året. Dersom vi får mer forsøk enn vi kan gjennomføre på Nedre grisehus så vil aktiviteten bli gjenopptatt i Øvre grisehus.

Produksjonstall for fjørfe:

	<u>Hønehusene</u>		<u>Kyllinghuset</u>	
	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>
Antall forsøk	1	2	11	8
Antall nyttede dyr i forsøk	2700	288	3390	3420
Kg egg levert / ant. kyllinger levert til slakt	13.921	29.230	4330	3700

I 2001 ble det produsert egg med frittgående høner i Nedre hønehus, mens vi hadde ett innsett i Øvre hønehus. Den gjennomsnittlige eggvekta for solgte egg var 63,6 gram mot 62,6 og 60,5 gram de to foregående årene.

Produksjonstall for pelsdyr:

	<u>Blårev</u>		<u>Sølvrev</u>		<u>Brun mink</u>		<u>Mørk mink</u>	
	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2000</u>	<u>1999</u>
Antall tisper	69	58	30	34	87	79	81	80
Fødte kull	54	38	28	25	73	63	75	69
Fødte valper / kull	10,2	10,2	5,5	5,3	7,2	7,0	6,6	6,0
Avvente valper/kull	8,2	6,8	3,6	3,8	5,2	4,8	5,1	4,2

Skinnpriene økte en god del fra (2000) og vesentlig fra ((1999)) , og vi fikk 600 (483) ((205)) kroner per solgt blårevskinn, kr 510 (390) ((310))for sølvrev og 250 (230) ((150)) kroner i middel per minkskinn.

6. OVERSIKT OVER PLANTEPRODUKSJONEN

Vekståret 2001 var som de siste årene nedbørsrikt, og det var derfor ikke nødvendig med vanning. Både eng og beiter ga derfor relativt gode avlinger. Nedbøren først på sommeren, førte til god frigjørelse av næringsstoff i husdyrgjødsel, som igjen resulterte i tidlig legde i deler av kornarealet.

SHF har i løpet av 2001 forlenget leietida av Sørås med 10 år, dette med tanke på å kunne drive grasproduksjon nærme senteret, og dermed spare transport og tid. Dette arealet er godt innarbeidet i det store ØKKON-prosjektet. Samtidig med forlengelse av leieavtale med Sørås (240 daa), er det utleid 297 daa jord på Bjørnebekk som ikke har vært benyttet i forsøk. Disse leieavtaler går parallelt.

Vekstsesongen

Korn

Såing av korn kom i gang 7. mai, og i løpet av godt en uke var kornet i jorda. Kornet spirte noe ujamnt. Det regnet nokså hardt første halvdel av juli slik at det ble legde i bygget på Vollhaugen. Også i år ble det brukt ugrasharv på åker uten gjenlegg. Det ble også sådd ca. 180 daa med raigras som fangvekst.

Treskinga kom i gang 22. august, men til dels ustabil vær førte til at denne trakk ut, men vi greide å få matkvalitet på all hveten. Været gjorde det også svært vanskelig med halmen, men noe strøhalm ble berget.

Beiter og eng

Vinteren hadde vært hard med kløveren, noe som først og fremst gikk utover de økologiske arealene. Det ble likevel høstet i overkant av 520 kg/TS pr. daa og år på kløverenga, da

kløveren kom utover i sesongen etter en dårlig førsteslått. Førsteslått kom i gang 6. juni og var ferdig på 14 dager. Siste uka i juni ble det kjørt inn høy fra ca. 180 daa. Andreslått ble gjennomført fra 25. juli, med svært gunstige værforhold. Siloene ble fulle i løpet av en drøy uke, og vi har i vinter foret surfôr som periodevis har hatt over 45 tørrstoff. Det ble i år gjennomført en tredjeslått på ØKKON-delen og noe av restarealet, mens noe eng ble beita av mjølkekyrne.

Beitene ga store avlinger, så noe av ”overskuddet” ble presset og pakket for å kunne fores senere på sommeren når det ble dårligere vekst. En del beiter ble pusset fire ganger og gjødslet tre ganger. Vi fikk i år overta en tidligere eplehage på Norderås. Dette skifte er på ca. 65 daa. Denne ble satt i stand først på sommeren, her ble røtter fjernet og det ble sådd beiteblanding med grønnfôr som dekkvekst, og det er nå inndelt i tre beiteskifter.

Bruken av arealet og avling per dekar i konvensjonell drift:

	<u>2000</u>		<u>2001</u>	
	Areal, daa	Avling, kg TS	Areal, daa	Avling, kg TS
<i>Korn*</i>				
Hvete	135	562	104	623
Havre	126	627	110	460
Bygg **)	217	470	255	475
Halm	280	155	310	
<i>Grønnfôrvekster og lignende</i>				
Grønnfôr	126	371	92	350
Grønnfôr Ø-48	43	399	43	405
2. høsting raigras e. grønnfôr	126	175	27	183
Raigras			16	360
Fórraps/raigras	50	448	51	553
<i>Eng</i>				
1. slått, surfôr	386	657	401	510
1. slått, surfôr Ø-48	169	496	171	324
1. slått rundballe	112	445		
1. slått høy	105	477	182	458
2. slått høy	68	398	30	360
2. slått, surfôr	180	439	321	330
2. slått rundballe	353	474	232	317
2. slått, rundballe Ø-48	105	441		
2. slått, surfôr Ø-48	64	467	171	352
3. slått, rundballe Ø-48	40	327	171	197
3. slått, beita			71	
<i>Beite</i>	778		843	

*For korn er avlingen oppgitt i kg ved 15% vanninnhold.

***) 160 daa bygg med gjenlegg er ikke tatt med i 2001 pga innhøstingsproblemer, slik at vi ikke har fullstendig avlingsoversikt.

Bruken av arealet og avling per dekar i økologisk drift:

	<u>2000</u>		<u>2001</u>	
	Areal, daa	Avling, kg TS	Areal, daa	Avling, kg TS
Kløvereng	72	758	71	527
Grønnfór, gjenlegg med bygg/ert som dekkvekst	24	340	26	350
Breisådd fórraps/raigras	25	423	28	375
Bygg til modning med raigras/ kvitkløver undersådd *	28	429	25	426
Beite	60		60	

*For korn er avlingen oppgitt i kg ved 15% vanninnhold.

7. MILJØSTYRING VED SHF

Senter for husdyrforsøk skal sammen med høgskolens øvrige enheter få NLH sertifisert etter miljøstandarden NS-EN ISO 14001. Senteret startet arbeidet med å utvikle et miljøstyringssystem i mai 2001. Miljøaspekter og miljøindikatorer kartlagt gjennom arbeidet med ”Grønn stat”, interne miljøgjennomganger og lovpålagte krav har dannet grunnlaget for utarbeidelse av SHFs miljøpolitikk, miljømål og handlingsplaner. En ”miljøgruppe” ved senteret arbeider med å utvikle styringssystemet, og medlemmene fungerer som miljøkontakter i den enkelte seksjon. Miljøstyringssystemet består av en intern miljøhåndbok, aktuelle driftsrutiner og en handlingsplan for miljøtiltak ved senteret, og vil etter hvert suppleres med kontrollrapporter og miljøregistreringer. Det tas sikte på å implementere systemet i mai 2002.

SHF har plukket ut følgende miljøaspekter som prioriterte områder:

- Total energiforbruk
- Utslipp til jord, vann og luft
- Vannforbruk
- Restavfallsmengde
- Papirforbruk
- Innkjøp

Dette er områder ved SHF hvor det arbeides med konkrete tiltak for å redusere miljøpåvirkningen. SHFs skal i sin virksomhet ta ansvar for miljøet, og vil bidra til å sikre livsgrunnlaget for framtidige generasjoner. Dette skal gjenspeiles og dokumenteres i drift, forskning, undervisning og etterutdanning. Senterets ledelse har ansvar for at miljøpolitikken integreres i styringssystemene, og at den etterleves og holdes ved like. Det primære

miljøansvaret ligger imidlertid hos den enkelte ansatte under utførelsen av sine arbeidsoppgaver.

8. ØKONOMISK SITUASJON FOR SENTERET

Senter for husdyrforsøk er økonomisk å betrakte som en ordinær avdeling under NLH. Det blir gitt en rammebevilgning over NLH- og NVHs budsjetter. I tillegg blir den som utfører forsøk fakturert en pris som det er gitt rammer for av administrasjonen og senterets styre. Senteret har også betydelige produktinntekter. Det skjer også en intern fakturering for verkstedtjenester og lignende som blir utført for andre avdelinger på NLH.

Sentrale tall som viser økonomisk situasjon, i tusen kroner

Inntektsgrunnlag	<u>2000</u>	<u>2001</u>
Netto rammetildeling NLH, Budsjett I	9.222	8.727
Rammebevilgning fra NVH	400	400
Internfakturert forsøk og verkstedtjenester	2.380	2.610
Eksternfakturerte forsøk, eks mva	273	499
Inntjening fra produktsalg o.l., eks. mva	7.252	7.048
Utgifter		
Lønnsutgifter	11.124	10.961
Driftsutgifter, inkl. mva	8.575	9.327

Kostnader vedrørende vedlikehold av bygninger, strøm og vann dekkes over NLHs felles budsjett og blir ikke belastet den enkelte avdeling. Disse kostnadene kommer derfor i tillegg til de beløp som er tatt med her. I 2000 er det tildelt en million ekstra til bygging av nytt redskapshus, dette er inkludert i tallene ovenfor. I 2001 er brukt ca en million som ble overført fra foregående år.

I løpet av 2001 er det montert brannvarslingssystemer i om lag halvparten av husene som senteret disponerer. Det er foretatt vesentlige utskiftinger av maskiner, blant annet en traktor og skurtresker.